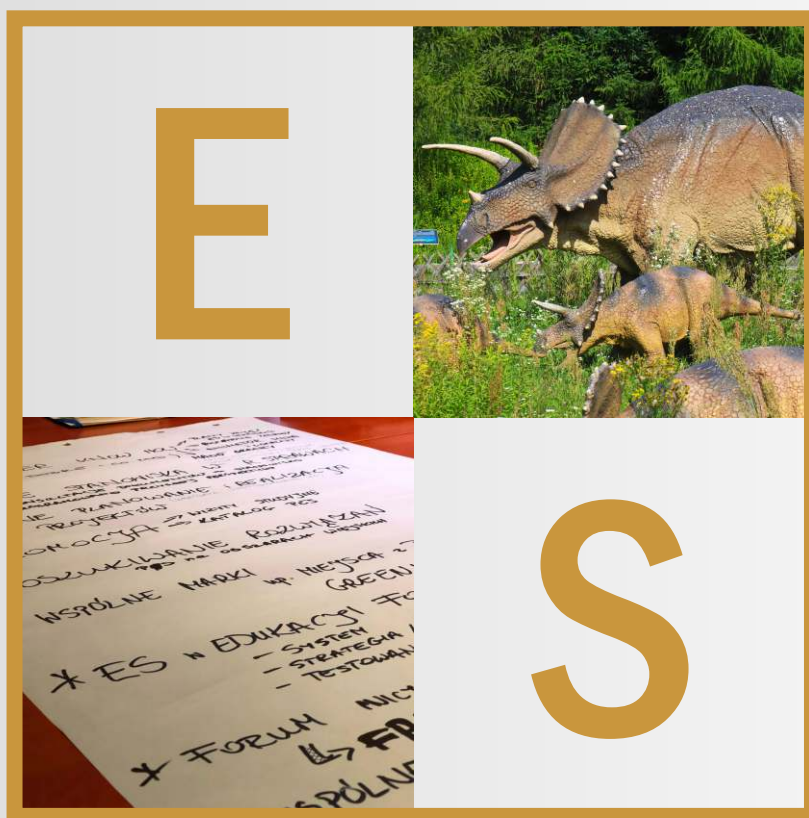

KATALOG DOBRYCH PRAKTYK EKONOMII SPOŁECZNEJ

ŚWIĘTOKRZYSKA
EKONOMIA
SPOŁECZNA

**ŚWIĘTOKRZYSKA
EKONOMIA
SPOŁECZNA**

Szanowni Państwo,

z prawdziwą przyjemnością oddaję w Państwa ręce *Katalog dobrych praktyk ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim*, w którym zaprezentowane zostały podmioty skutecznie łączące działalność zarobkową z misją społeczną.

Terminem ekonomia społeczna określa się działalność, która w centrum stawia człowieka i jego potrzeby. To parasol, pod którym schronienie znajdą Ci, którzy z różnych powodów nie mogą wejść na otwarty rynek pracy. Podmioty ekonomii społecznej działają w różnych branżach i formach organizacyjnych, m.in.: jako spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe czy podmioty o charakterze reintegracyjnym. Od podmiotów komercyjnych odróżnia je właśnie pierwszeństwo celu społecznego nad ekonomicznym.

Prezentowane w katalogu przedsiębiorstwa i organizacje aktywnie działają w naszym województwie od wielu lat, przyczyniając się do rozwoju lokalnych społeczności i poprawy jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Rezultaty ich działań są trwałe i niepowtarzalne, a często innowacyjne.

W okresie ostatnich lat dzięki pracy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej oraz Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej powstało wiele nowych podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstw społecznych, co pozwala na traktowanie sektora ekonomii społecznej jako instrumentu rozwoju regionu świętokrzyskiego oraz społeczności lokalnych.

Mam nadzieję, że przedstawione praktyki będą inspiracją i zachętą dla innych podmiotów do doskonalenia standardów organizacyjnych oraz wprowadzania nowych metod aktywizacji społeczno - zawodowej, jak również motywacją do tworzenia nowych przedsiębiorstw społecznych.

Renata Janik

Wicemarszałek
Województwa Świętokrzyskiego

SPÓŁDZIELNIE SOCJALNE

Spółdzielnia Socjalna
Tropem Przygody

Spółdzielnia Socjalna
Agawa

Spółdzielnia Socjalna
Dziecięcy Świat

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA TROPEM PRZYGODY

Branża:

usługi turystyczne i rekreacyjne,
organizacja Gier Miejskich
i Quizów Tematycznych

ul. Olszewskiego 6, p. 1.17 SKYE
25-663 Kielce

www.tropemprzygody.pl
mail: biuro@tropemprzygody.pl
tel. 41 300 01 19 / 22 300 12 65

PRACA Z PASJĄ - TO MOŻLIWE

Marzysz czasem o tym, żeby połączyć swoją pasję i pracę? Zastanawiasz się, czy to jest w ogóle możliwe? Czy można na tym zarabiać? Jakie trzeba mieć cechy lub umiejętności, żeby to było możliwe? Odpowiedzią jest działalność Spółdzielni Socjalnej Tropem Przygody, założonej przez Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Kielecką i Ochotniczą Straż Pożarną w Bilczy.

Spółdzielnia powstała w kwietniu 2013 roku i od tego czasu nieprzerwanie pozwala na odnalezienie swojego miejsca pracy osobom, które dzięki jej wsparciu wychodzą z kręgu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Szczególną rolę odgrywają tu osoby młode, które często po studiach czy po szkole ponadgimnazjalnej stawiają pierwsze nieśmiałe kroki na rynku pracy. Powstanie spółdzielni ma zapobiegać ucieczce młodych i zachęcenie ich do powrotu po studiach w rodzinne strony.

Tropem Przygody to Zespół nieprzypadkowych ludzi. Tworzą go harcerze i instruktorzy, którzy od kilkunastu lat współpracują ze sobą na płaszczyźnie życia harcerskiego. Jedną z najważniejszych cech Zespołu jest komplementarność – każdy wnosi tu swoje indywidualne umiejętności, zdobyte doświadczenie oraz niestandardowe pomysły. Każdy realizuje tu swoje pasje i rozwija zainteresowania. „W ten sposób uzupełniamy się wzajemnie i tworzymy zgraną drużynę – reprezentację młodych i odważnych ludzi, realizujących swoje marzenia” - mówi Marcin Dziewięcki, Prezes Spółdzielni.

Oferta

Rajdy, wycieczki, obozy, kolonie, gry miejskie, quizy tematyczne, imprezy sportowe, festiwale, koncerty, gale, wizyty studyjne....Tropem Przygody realizuje eventy dla firm, urzędów, szkół na bardzo wysokim poziomie. Do każdej z ofert podchodzą indywidualnie - nie tolerując utartych schematów. „To my kreujemy rzeczywistość, w której się znajdujemy, a nie ona nas” - podkreśla Marcin Jedliński, Wiceprezes Spółdzielni.

Dynamiczny rozwój

Dzięki staraniom Zarządu, udało się założyć spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, w której zainteresowani członkowie Spółdzielni mają możliwość kontynuowania swojej ścieżki zawodowej. Spółdzielnia ma już także córkę – Spółdzielnię Socjalną Video-Event, utworzoną przez osoby fizyczne, której działalność uzupełnia działalność Tropem Przygody.

Spółdzielnia Socjalna Tropem Przygody jest laureatem konkursu organizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego - Lider Ekonomii Społecznej 2017 i 2018 w kategorii Przedsiębiorstwo Społeczne.

**SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA
AGAWA**

Branża:

**usługi gastronomiczne
i cateringowe**

**Bar Mleczny MIŚ
ul. Hutnicza 1**

**27-200 Starachowice
tel. 41 274 61 08 / 665 305 205**

JAK U MISTRZA BAREI!

Wystrój i nazwa nawiązują do czasów PRLu i słynnego filmu Stanisława Barei „Miś”, ale jakość, w prowadzonym przez spółdzielców barze mlecznym odpowiada nowoczesnym standardom, a serwowane posiłki są niedrogie i bardzo smaczne.

Bar Mleczny „Miś” - klimat rodem z PRLu!

Przy wejściu wita gości dwumetrowa, słomiana kukła misia wzorowana na filmie Stanisława Barei, wykonana przez artystę - plastyka z Mazur. W środku uwagę zwraca jeden ze stolików, ze starym radioodbiornikiem, przykręconymi do blatów miskami i łyżkami na łańcuchach. Na pozostałych stołach obrusy w biało – czerwona kratkę i wazoniki ze sztucznymi kwiatami. Wzrok przyciągają fotografie, przedstawiające Starachowice w czasach PRLu i dla porównania aktualne zdjęcia tych samych miejsc.

U gości wchodzących do baru widać delikatny uśmiech, a to już dobry znak, że akceptują to miejsce oraz cenią poczucie humoru właścicieli i reżysera filmu „Miś”.

To było pyszne!

Wystrój jest ważny, ale najważniejszym testem są same posiłki. Kotlet schabowy, ziemniaczki i zestaw surówek poproszę – składam zamówienie i płacę nieduże pieniądze - 16 zł. Do wyboru mam jeszcze kotlet drobiowy, mielony i gołąbki, ale decyduję się na to, co lubię najbardziej. Bardzo dobre - chwale w myślach, a od gości, siedzących przy stoliku tuż obok słyszę – „To było pyszne. Jutro też tu przyjdziemy”. Z ciekawości od razu wchodzę na stronę internetową i zerkam na opinie zamieszczone w serwisie Tripadvisor. Aż 82% klientów uważa, że posiłki w tym lokalu są bardzo dobre lub doskonałe i postanowiło podzielić się swoją opinią na łamach serwisu. Moją szczególną uwagę zwraca jedna, z uwagi na fakt, że jest podobna do mojej, dlatego cytuję ją w całości: „Jak u Mistrza Barei! Polecam, klimat z Misia jest, posiłki smaczne, duży wybór, ceny na każdą kieszeń, a obsługa deklaruje, że może podać puree z dżemem.” Dodam tylko, że tak jak Mistrz Bareja, spółdzielcy to profesjonaliści, którzy zwracają uwagę na każdy szczegół, wpływający na jakość i wykonanie posiłków lub obsługę gości. Docenili to klienci! Już po pierwszym roku działalności (2014 rok), Bar Mleczny Miś został laureatem plebiscytu gazety „Echo Dnia” w kategorii jadłodajnie.

Spółdzielnia socjalna osób fizycznych

Inicjatorami powstania baru mlecznego była trójka bezrobotnych i zaprzyjaźnionych mieszkańców Starachowic: Joanna Pawelec, Anna Barszcz oraz Grzegorz Kuminek, których zainteresował konkurs na utworzenie spółdzielni socjalnej, ogłoszony przez Fundację Agencję Rozwoju Regionalnego w Starachowicach. W związku z wymogami konkursu, który zakładał dotację w wysokości 100 tys. zł dla minimum 5 osób, do grupy inicjatorów dołączyły kolejne 2 osoby. Cała piątka wspólnie uczestniczyła w szkoleniach i napisała biznesplan. Dalszy rozwój Spółdzielni pokazał, że był to bardzo dobry pomysł na biznes i jednocześnie działalność społeczną. Dokonanego wyboru nie żałują też sami spółdzielcy, a na pytanie, co by zmienili odpowiadają: NIC!

Warto podkreślić, że jest to jedna z nielicznych spółdzielni osób fizycznych w województwie świętokrzyskim, założona w poprzednim okresie programowania (2007-2013), która nie tylko przetrwała do dnia dzisiejszego, ale stale się rozwija, zdobywając zaufanie następujących klientów.

Rozwój z pomysłem! I co dalej?

Zaczynali trochę niepewni o przyszłość, o to czy uda im się zaistnieć na rynku i zdobyć klientów. Na wszelki wypadek zaplanowali również alternatywną działalność: sprzątanie mieszkań, porządkowanie ogrodów i opiekę nad starszymi osobami. Dziś Spółdzielnia Socjalna „Agawa” skupia się na działalności gastronomicznej, prowadząc bar mleczny i świadcząc usługi cateringowe. Smaczne i niedrogie posiłki zachęciły do korzystania z ich usług instytucje samorządowe oraz przedsiębiorstwa komercyjne. Spółdzielnia dostarcza posiłki osobom starszym, karmi dzieci w świetlicy środowiskowej, prowadzi stołówkę pracowniczą w LSC Communication oraz punkty gastronomiczne na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej m.in. w firmie MAN, Cersanit, Gerda czy PKC Group. O wyborze Spółdzielni, jako dostawcy posiłków zdecydowała jakość, czyli smak. „W firmie MAN był casting – kilka podmiotów musiało przywieźć swoje produkty, a pracownicy sami wybrali firmę, która ma świadczyć usługi. I wybrali nas!” – podkreśla z dumą Joanna Pawelec, Prezes Spółdzielni.

W planach mają dalszy rozwój! Poważnie myślą o działalności produkcyjnej związanej z gastronomią. A my życzymy im dalszych sukcesów!

Społeczna strona działalności

W pogoni za zyskiem i walką o utrzymanie się na rynku, nie zapomnieli, że ich nadrzędnym celem jest działalność społeczna. Zatrudniają oraz przyjmują na staże i praktyki osoby defaworyzowane, ucząc je od podstaw wykonywania obowiązków i trudnej sztuki współżycia społecznego. Uczestniczą też w spotkaniach, których celem jest rozwój ekonomii społecznej lub środowiska lokalnego. Włączają się również do działań o charakterze regionalnym, promując przedsiębiorstwa społeczne.

Czynniki sukcesu

Pierwszy - wysoka jakość i niskie ceny. Drugim jest zarządzanie i organizacja pracy. Przy tak dużej skali działalności, w spółdzielni zatrudnionych jest jedynie 20 osób, w tym zdecydowana większość na umowę o pracę (16 osób). Trzeci, to wiara w ludzi Prezes Spółdzielni, która w każdym człowieku widzi dobre strony i stara się je podkreślić, a kadry zarządzającej powstających przedsiębiorstw społecznych wyjaśnia i radzi: „Wszystkie osoby, które zostały tu zatrudnione, to osoby z problemami i bagażem negatywnych doświadczeń życiowych, które po latach pracy w Spółdzielni wychodzą na prostą i zaczynają normalne życie. To osoby wdzięczne za pomoc i pracę, bo często nikt inny by ich nie zatrudnił, ale trzeba im poświęcić wyjątkową uwagę. Trzeba z nimi być i wspólnie pracować, również fizycznie, a jednocześnie zarządzać Spółdzielnią jak zwykłą firmą i dbać o jej rozwój.” Te słowa to klucz do dobrego zarządzania w przedsiębiorstwach społecznych, które powinny tak jak „Agawa” dbać o ekonomię, a walczyć o człowieka!

Opracowano na podstawie wywiadu z Joanną Pawelec, Prezesem Spółdzielni Socjalnej „Agawa”.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA DZIECIĘCY ŚWIAT

Branża:

usługi opieki nad dziećmi

Nowy Kamień 52
27-600 Sandomierz, Mściów 100
www.zlobekdzieciecyswiat.pl
sekretariat@zlobekdzieciecyswiat.pl
tel. 798 475 545

PIERWSZY ŻŁOBEK W POWIECIE SANDOMIERSKIM

Spółdzielcze usługi dla maluchów mają głęboki sens: stanowią próbę odpowiedzi na problemy demograficzne oraz społeczne. W przedszkolach i żłobkach, zwłaszcza na obszarach wiejskich brakuje miejsc, co wpływa negatywnie na rozwój dzieci, które muszą wychowywać się z dala od grupy rówieśniczej, utrudnia organizację życia zawodowego ich rodziców. Za dobry przykład może służyć Spółdzielnia Socjalna „Dziecięcy Świat”, która nie tylko prowadzi działalność na tym polu, ale także współpracuje z samorządem, rozwijając jednocześnie pasje i pomysły.

Spółdzielnia socjalna osób prawnych

Spółdzielnia Socjalna „Dziecięcy Świat” powstała w 2014 r. z inicjatywy dwóch podmiotów prawnych: Stowarzyszenia Oświatowo-Kulturalnego przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Mściowie oraz Gminy Dwikozy, w ramach projektu „W kierunku rozwoju spółdzielczości socjalnej”, Priorytet VII Promocja integracji społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Była to pierwsza w powiecie sandomierskim tego typu placówka, która pełniła funkcję opieki dziennej dla dzieci w wieku od 5 miesięcy do 3 lat, 5 dni w tygodniu w godzinach od 6:00 do 16:00.

„Rozpoczynając prowadzenie żłobka nie mieliśmy konkurencji w powiecie sandomierskim ani wzorców; przecieraliśmy szlaki w tej dziedzinie uzyskując wymagane pozwolenia” - mówią spółdzielcy.

Dzięki dużej determinacji osób zaangażowanych w przedsięwzięcie od stycznia 2015 r. Spółdzielnia służy dzieciom i ich rodzicom, tworząc ciepłą, domową atmosferę.

Świat się kręci wokół dzieci

Kadra Spółdzielni to osoby z pasją, dla których dobro dziecka jest priorytetem, które świadomie dokonały wyboru swojej ścieżki zawodowej. Posiadają przygotowanie merytoryczne (wykształcenie z przygotowaniem pedagogicznym, 280-godzinny kurs uprawniający do pracy z dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych, kurs animatora) oraz doświadczenie w pracy z dziećmi. Działalność stanowi odpowiedź na potrzeby rodziców, którzy oczekują bezpiecznej i fachowej opieki nad dzieckiem, a także zaproponowania odpowiedniej, zdrowej, zróżnicowanej w zależności od wieku dziecka diety.

Szeroka promocja

W dniu, w którym placówka rozpoczęła swoją działalność, do żłobka zapisane było jedno dziecko; rodziło to wiele wątpliwości, krytycznych uwag, barier mentalnych. Dzięki szerokiej akcji informacyjno-promocyjnej (udział w festynach, marketing szeptany, ogłoszenia parafialne, opinia rodzica, strona internetowa, portal społecznościowy Facebook) dziś żłobek może pochwalić się grupą 14 dzieci i dużym zainteresowaniem ze strony rodziców.

Żłobek ma do dyspozycji sale zabaw i sypialnie dla dzieci oraz plac zabaw. Placówka oferuje szereg zajęć stymulujących prawidłowy rozwój dziecka w zakresie małej i dużej motoryki, sfery psycho-emocjonalnej oraz społecznej, dzięki czemu dziecko jest przygotowane do dalszego wspinania się po szczeblach edukacji.

Wsparcie samorządu

Duże wsparcie placówka otrzymuje ze strony gminy Dwikozy, w której się znajduje oraz miasta Sandomierza – samorządy dofinansowują miejsca dla dzieci z terenu miasta czy gminy. Połączenie dzieci z różnych środowisk daje szansę na integrację społeczną i ich lepszy rozwój. Dodatkowo Spółdzielnia korzysta też ze wsparcia programu rządowego Maluch, realizuje projekty grantowe w ramach konkursów ogłaszanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego czy Starostwo Powiatowe w Sandomierzu (półkolonie dla dzieci z przedszkola w Mściowie, promowanie zdrowych nawyków żywieniowych wśród dzieci i rodziców ze żłobka i punktu przedszkolnego), organizuje przyjęcia urodzinowe, animacje dla dzieci w trakcie uroczystości rodzinnych czy imprez plenerowych.

Wyróżnienia

W 2016 roku Spółdzielnia Socjalna „Dziecięcy Świat” została wyróżniona w konkursie Lider Ekonomii Społecznej organizowany przed Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w kategorii: Przedsiębiorstwo Społeczne. Znalazła się też w gronie ścisłych finalistów w konkursie na najlepsze przedsiębiorstwo społeczne roku im. Jacka Kuronia (2016).

PODMIOTY O CHARAKTERZE REINTEGRACYJNYM

Centrum Integracji Społecznej
w Skarżysku Kamiennej

Caritas Diecezji Kieleckiej

Warsztat Terapii
Zajęciowej w Jędrzejowie

Powiatowy Zakład Aktywności
Zawodowej w Stykowie

CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W SKARŻYSKU-KAMIENNEJ

Nagrody i wyróżnienia:

Projekt "KOP" Kreujemy
Optymistyczną Przyszłość, 2010r.

ul. B.Prusa 3A
26-110 Skarżysko-Kamienna
www.cis-skarzysko.pl
poczta@cis-skarzysko.pl
tel. 41 252 05 90

CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ - PARTNER DO WSPÓŁPRACY

Centrum Integracji Społecznej to jednostka organizacyjna Gminy Skarżysko-Kamienna, działająca od 2008 r., której głównym celem jest pomoc osobom, które z różnych przyczyn znalazły się na bocznym torze życia – bez pracy, bez środków do godnego życia, bez nadziei na poprawę sytuacji.

CIS jako podmiot zatrudnienia socjalnego

Kluczowym narzędziem stosowanym w CIS jest Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego, tzw. IPZS, czyli rodzaj dwustronnej umowy pomiędzy CIS, a uczestnikiem, na podstawie której uczestnik realizuje program integracji społecznej i zawodowej. Cele szczegółowe planowane są indywidualnie w zależności od sytuacji życiowej każdego z uczestników i mogą mieć charakter edukacyjny, aktywizujący lub terapeutyczny. Uczestnicy CIS biorąc udział w różnego rodzaju warsztatach, szkoleniach i grupach wsparcia. Podnoszą swoje umiejętności i kwalifikacje zawodowe, jak również kompetencje społeczne. „...staramy się działać pod potrzeby... potrzeby lokalnego rynku pracy, zleceniodawców, ale przede wszystkim naszych uczestników. Bo bez Nich najwznioślejsze misje i najambitniejsze cele będą pozbawione sensu i po prostu pozostaną jedynie zapisem, a nie rzeczywistością” – podkreślają pracownicy CIS Skarżysko-Kamienna.

Usługi

Centrum Integracji Społecznej oferuje bogatą ofertę usługowo-wytwórczą m.in.: w zakresie usług ogrodniczych, gastronomicznych, kompleksowych prac remontowych, porządkowych i usług florystycznych. Wszystkie usługi wykonywane są w ramach aktywizacji zawodowej osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, a całkowity dochód przeznaczany jest na cele statutowe CIS.

Dlaczego warto współpracować z CIS?

CIS podejmuje różnorodne działania, które w sposób pośredni lub bezpośredni prowadzą do zwiększenia zatrudnienia. Szczególnie ważną formą działania jest partnerska kooperacja. Centrum na bieżąco współpracuje z wieloma podmiotami ze wszystkich trzech sektorów, by jak najskuteczniej realizować działania statutowe, w szczególności reintegrację zawodową i społeczną uczestników. Szczególną rolę odgrywają tu pracodawcy, bo bez nich pełna efektywność działań byłaby niemożliwa. Na przestrzeni 10 lat działalności Centrum podjęto współpracę z dziesiątkami pracodawców lokalnych tak, by otworzyć, niejednokrotnie zamknięte dotąd drzwi absolwentom CIS. Ta współpraca owocuje praktykami zawodowymi, a coraz częściej zatrudnieniem podopiecznych CIS. „I choć budowanie partnerstw to sztuka niełatwa, wymagająca wiele czasu i energii, czasem wielu kompromisów, to jednak na przestrzeni lat możemy powiedzieć, że z naszej perspektywy jest jedyną mądrą drogą do zamierzonego celu” - mówi Edyta Górlicka, dyrektor CIS.

CARITAS
DIECEZJI KIELECKIEJ

Nagrody i wyróżnienia:

Znak jakości „Zakup Prospołeczny”

ul. Jana Pawła II 3
25-013 Kielce
www.kielce.caritas.pl
kielce@caritas.pl

tel. 41 344 52 82 / 41 344 39 86

DAJĄ PRACĘ I NADZIEJĘ

Caritas Diecezji Kieleckiej jako jedna z najprężniej działających organizacji pozarządowych w regionie świętokrzyskim swoim zakresem obejmuje szereg działań z zakresu ekonomii społecznej, pomocy socjalnej i wolontariatu. Prowadzi placówki wspierające dzieci i młodzież, pomagające starszym i chorym psychicznie, oferujące pomoc osobom niepełnosprawnym, chorym, osobom bezrobotnym, bezdomnym i ubogim.

Forma prawna i zasięg działalności

Caritas Diecezji Kieleckiej to kościelna osoba prawna, posiadająca status organizacji pożytku publicznego, która imponuje zasięgiem i różnorodnością form wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym:

- obszar działania: od Krakowa do Kielc
- 62 placówki całoroczne w strukturze
- 700 zatrudnionych osób
- 120-150 realizowanych projektów na rok
- ok.30 tys. na rok beneficjentów pomocy

Caritas Diecezji Kieleckiej jest organizatorem podmiotów ekonomii społecznej, w tym. m.in.: Zakładu Aktywności Zawodowej i Centrum Integracji Społecznej. Prowadzi także Kluby Integracji Społecznej i Warsztaty Terapii Zajęciowej. Wraz z partnerami (Fundacją Centrum Europy Lokalnej i Świętokrzyskim Centrum Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej) tworzy konsorcjum działające jako Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (ŚOWES). Obejmuje on swym zasięgiem subregion południowy (powiaty: włoszczowski, jędrzejowski, buski, pińczowski, kazimierski, sandomierski, opatowski, staszowski).

Zakład Aktywności Zawodowej

Zakład Aktywności Zawodowej został założony w 2013 roku. W chwili obecnej zatrudnia 52 osoby niepełnosprawne, posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym (osoby z chorobą psychiczną lub niepełnosprawnością intelektualną) stopniu niepełnosprawności. Wśród pracowników Zakładu znajdują się osoby niewidome, niedowidzące, osoby chore psychicznie oraz osoby mające znaczne problemy z poruszaniem się, jednak każda z tych osób jest sprawna manualnie, co pozwala na aktywne uczestnictwo w zajęciach.

Zakład prowadzi działalność gospodarczą wytwórczo – usługową. Działają w nim następujące warsztaty:

- introligatorski – klejenie, szycie, nacinanie i składanie teczek biurowych, rozcinanie czasopism, składanie torebek ozdobnych, wykonywanie pudełek tekturowych różnej wielkości w zależności od potrzeb zlecniodawcy;
- opakowań i galanterii papierowej – wykonywanie ozdób okolicznościowych, rękodzieła artystycznego, opakowań i galanterii papierowej, renowacja starych przedmiotów i mebli;
- ds. pielęgnacji zieleni i utrzymania porządku – pielęgnacja terenów zielonych przy firmach i instytucjach oraz w publicznych przestrzeniach miejskich, w tym sprzątanie placów publicznych;
- pralniczy – pranie odzieży osobistej podopiecznych placówek Caritas, usługi pralnicze dla firm;
- drukarski – drukowanie metodą druku cyfrowego, falcowanie, kompletowanie formularzy.

Każda grupa rozpoczyna dzień od godzinnej rehabilitacji pod okiem doświadczonego fizjoterapeuty. Dla każdego pracownika dobierany jest indywidualny zestaw ćwiczeń, mający na celu usprawnienie najsłabszych grup mięśni oraz ogólną poprawę stanu fizycznego osoby niepełnosprawnej. Każda osoba mimo licznych problemów zdrowotnych z chęcią i zaangażowaniem oddaje się każdemu otrzymanemu zleceniu.

Dzięki uzyskanej wiedzy osoby zatrudnione w ZAZ kształtują swoje kompetencje, wzmacniają motywację oraz wiarę we własne możliwości i umiejętności. Uczą się punktualności, obowiązkowości, sumienności i odpowiedzialności. Nabywają cenne umiejętności pracy w zespole. Uczą się planowania zadań w oparciu o zdobyte informacje. Możliwość pracy zarobkowej podnosi dodatkowo ich samoocenę i poczucie niezależności.

Zakład Aktywności Zawodowej jest miejscem szczególnej szansy, w którym osoba niepełnosprawna może podjąć pracę, rozpocząć nowy etap w życiu, poczuć się niezależna finansowo lub poprawić swoją sytuację materialną i poczuć się potrzebną społeczeństwu. ZAZ jest miejscem bez barier – budynek jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, poruszających się na wózkach. Wyposażony jest w windę platformową, co pozwala na swobodne poruszanie się.

Atutem i silną stroną Zakładu jest współpraca wielosektorowa m.in. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Kielcach, Kieleckim Hospicjum, Kołem Kieleckiego Towarzystwa Pomocy im. W. Brata Alberta, Fundacją POMOST, Stowarzyszeniem WESOŁA 54, restauracją CASTOR czy PPU KIEL-TECH.

Centrum Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej w Kielcach zostało powołane na mocy decyzji Wojewody Świętokrzyskiego w listopadzie 2004 roku.

Główną misją i celem Centrum jest reintegracja zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych, uzależnionych, bezdomnych, chorych psychicznie poprzez kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych oraz osiąganie pozycji społecznej, nabywanie umiejętności zawodowych i naukę zawodu.

Statystycznie w ciągu roku w zajęciach Centrum uczestniczy ok. 120 osób, z których min. 30 osób uzyskuje zatrudnienie. Uczestnicy realizują Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego w warsztatach zawodowych prowadzonych przez instruktorów, ucząc się konkretnego zawodu.

W CIS działają następujące warsztaty zawodowe:

- krawiecki - usługi w zakresie konfekcji lekkiej, szycie strojów liturgicznych, produkcja pościeli, serwet, zasłon;
- opieki domowej - usługi opiekuńcze dla dzieci i osób starszych świadczone w środowisku domowym;
- cateringowo-porządkowy - usługi porządkowe pomieszczeń biurowych i na zewnątrz budynków, sprzątanie ulic, parków itp.;
- małej poligrafii - składanie teczek i opakowań papierowych, klejenie standów reklamowych;
- stolarski - renowacje mebli, mebli ogrodowych, naprawy stolarskie, inne usługi w drewnie;
- remontowo-budowlany - usługi remontowe budynków, usługi wykończeniowe mieszkań, usługi rozbiórkowe małych obiektów.

Oprócz zajęć zawodowych w CIS odbywają się również zajęcia o charakterze aktywizacyjnym prowadzone przez psychologów i doradców zawodowych oraz zajęcia edukacyjne z zakresu informatyki, języka angielskiego i niemieckiego. Udzielane jest beneficjentom również wsparcie terapeutyczne, psychologiczne, porady prawne oraz księgowo-podatkowe.

Od 2008 roku Centrum Integracji Społecznej realizuje projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego.

WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ W JĘDRZEJOWIE

Nagrody i wyróżnienia:

Jędrzejowianin Roku 2016
dla Klubu Strzała
Gryf Jędrzejowski 2012
dla Klubu Strzała

ul. Armii Krajowej 11
28-300 Jędrzejów
www.wtzjedrzejow.nazwa.pl
wtzjedrzejow@interia.pl
tel. 41 386 12 31

W POSZUKIWANIU SENSU ŻYCIA

Warsztat Terapii Zajęciowej w Jędrzejowie został utworzony we wrześniu 1994 r., większość uczestników to osoby z niepełnosprawnością intelektualną oraz ze schorzeniami związanymi z narządami ruchu. Celem działania Warsztatu jest rewalidacja i rehabilitacja tych osób zmierzająca do ogólnego rozwoju każdego uczestnika. Warsztat prowadzi rehabilitację społeczną i zawodową. Obecnie rehabilitacją objęte są 52 osoby niepełnosprawne (na początku swej działalności w Warsztacie uczestniczyło w zajęciach 20 osób).

To działa!

W ramach Warsztatów działa 8 tematycznych pracowni:

- pracownia krawiecko-hafciarska - uczestnicy zdobywają tu umiejętności z zakresu elementów krawiectwa i hafciarstwa. To tu powstają wyjątkowe i niepowtarzalne przytulanki, poduszki, obrusy, serwetki i ozdoby świąteczne. Pracownia świadczy również drobne usługi krawieckie;
- pracownia techniczna – przygotowuje uczestników do pracy w charakterze pomocnika stolarza lub ślusarza. Pracownia specjalizuje się w wykonywaniu prac z drewna i metalu np. kompletów ogrodowych, huśtawek, pergoli czy oprawy obrazów. Świadczy także usługi spawania i cięcia drewna;
- pracownia ceramiczna – prowadzi działania związane z wytwarzaniem wyrobów ceramicznych - praca oparta jest na przetwarzaniu materiału naturalnego i czystego ekologicznie jakim jest glina. Z niej powstają: dzbany, kubki, filiżanki, świeczniki, wazony czy anioły;
- pracownia rękodzieła artystycznego – zajmuje się wykonywaniem witraży płaskich i przestrzennych ze szkła witrażowego i ornamentowego oraz różnych przedmiotów użytkowych i ozdobnych ze szkła i miedzi. Powstają tu również przepiękne stroiki świąteczne a także kompozycje z papieru;
- pracownia ogrodniczo-usługowa – w tej pracowni uczestnicy przygotowują się do zawodu ogrodnika lub pomocnika ogrodnika poprzez m.in.: prace agrotechniczne na działce warzywnej i tarasach kwiatowych, strzyżenie trawników, formowanie krzewów oraz prace porządkowe. Uczestnicy tej pracowni prowadzą również sklepik „Galeryjkę Warsztatówkę”, w której sprzedawane są prace wykonane przez uczestników Warsztatu;

- pracownia muzyczno-informatyczna – pracownia ekspresji twórczej, w której jak to mówią instruktorzy „odkrywają dusze artystyczne”. W ramach pracowni prowadzony jest zespół „Grzeński”, którego członkowie śpiewają znane covery polskiej muzyki rozrywkowej. Ponadto redagowana jest gazetka warsztatowa „Warsztatówka”, która ukazuje się raz w miesiącu. Uczestnicy sami piszą artykuły dotyczące działalności życia i działalności Warsztatu;
- pracownia plastyczna – zajęcia w niej są dobrym sposobem na rozwijanie i pobudzanie twórczości plastycznej uczestników oraz ich wrażliwości;
- pracownia gospodarstwa domowego – w tej pracowni przygotowuje się uczestników do pracy w zawodzie kelnera i pomocy kuchennej. Osoby uczestniczące w zajęciach uczą się jak wykonać dobrą sałatkę, pyszne ciasto, ciekawy deser oraz jak nakrywać i podawać do stołu. Ponadto nabywają umiejętności racjonalnego planowania wydatków i gospodarowania pieniędzmi.

Prowadzenie zajęć w pracowniach tematycznych daje rzeczywiste i widoczne efekty. To przede wszystkim zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej uczestników, poprawa własnego wizerunku oraz stała dbałość o jego utrzymanie. To również umiejętność nawiązywanie kontaktów interpersonalnych oraz co jest najbardziej istotne satysfakcja z wykonywanej na warsztatach pracy. Każdy z uczestników może skorzystać z porad psychologa, który wspiera te osoby w dążeniu do aktywnego życia. „Chcemy by nasi podopieczni czuli się pełnosprawnymi uczestnikami życia społecznego, by mogli realizować własne potrzeby. Staramy się, by akceptowali siebie, czuli się ze sobą dobrze i w relacjach z bliskimi osobami. Chcemy by ich poszukiwania celu i sensu życia były owocne, przynosiły im radość i satysfakcję” - mówią pracownicy WTZ.

Coś dla ciała i dla ducha

Bardzo dużą rolę w działaniach realizowanych w WTZ odgrywa organizacja i udział w imprezach integracyjnych takich jak zawody sportowe, przeglądy twórczości artystycznej, aukcje prac uczestników czy dni otwarte WTZ. Na terenie warsztatu działa Klub Olimpiad Specjalnych „Strzała”. Zawodnicy „Strzały” wielokrotnie reprezentowali Polskę na zawodach rangi międzynarodowej. Uczestnicy biorą również udział w zawodach organizowanych przez Stowarzyszenie „Olimpiady Specjalne-Polska”, jak również sami organizują zawody np. Świętokrzyski Turniej Piłki Nożnej Olimpiad Specjalnych, Świętokrzyski Mityng w trójboju siłowym, kolarstwie, lekkiej atletyce i koszykówce.

Uczestnicy biorą udział również w różnego rodzaju przeglądach i festiwalach piosenki, gdzie reprezentuje ich zespół wokalny „Grzeški”. Zespół ten działa od 1998r. Ma na swoim koncie liczne występy na festiwalach piosenki, przeglądach twórczości osób niepełnosprawnych czy ceremoniach otwarcia Olimpiad Specjalnych. Występowali na scenie z takimi gwiazdami jak: Andrzej Sikorowski, Stachursky, Szymon Wydra, zespół IRA i Formacja Nieżywych Schabuff.

Warsztat organizuje dni otwarte w okresach przedświątecznych oraz prezentuje się na różnego rodzaju wystawach i festynach. Dochód uzyskany ze sprzedaży prac przeznaczony jest na organizację wycieczek zagranicznych. I tak począwszy od 2004 roku (10 lecie WTZ) uczestnicy byli już w Rzymie, Pradze, Lwowie, Wiedniu, Wilnie, Bośni i Hercegowinie oraz Chorwacji, Budapeszcie, Paryżu, Berlinie. Oprócz tego w każdym roku odwiedzają ciekawe miejsca na terenie Polski.

Na terenie WTZ od 2014 r. działa Stowarzyszenie Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych „OLIGO”, które działa na rzecz podopiecznych warsztatu. Stowarzyszenie realizuje wiele projektów w obszarze integracji społecznej m.in. cyklicznie organizuje Dzień Godności Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie.

Są efekty!

„Do największego sukcesu warsztatu zaliczamy to, iż w ciągu naszej działalności już ponad 30 uczestników zostało, poprzez prowadzoną w WTZ rehabilitację, doprowadzonych do sprawności, która umożliwiła im podjęcie zatrudnienia” - podkreśla Grzegorz Kurkowski, kierownik WTZ.

POWIATOWY ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W STYKOWIE

Nagrody i wyróżnienia:

„Lodołamacze 2007”
Znak jakości „Zakup Prospołeczny”
„Piwniczka Talentów” Sandomierz 2018

ul. Świętokrzyska 125,
Styków, 27-230 Brody
Oddział w Kałkowie: Godów 48a
pzazstykow@wp.pl
tel. 41 272 17 26

JESTEŚMY JAK JEDNA WIELKA RODZINA!

W Polsce jest obecnie 109 Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ), w tym 4 w województwie świętokrzyskim. W 2001 roku istniały w naszym kraju tylko dwa, a jednym z nich był Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Stykowie (PZAZ), jednostka organizacyjna powiatu starachowickiego.

Zarażeni chęcią pomagania!

Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Stykowie jest jednym z pierwszych i największych ZAZów w Polsce, a jego uruchomienie było „efektem kilkuletnich starań ówczesnego Kustosza Sanktuarium Maryjnego w Kałkowie-Godowie, księdza Infułata Czesława Wali, członków zarządu powiatu i wielu innych osób, zarażonych przez księdza Kustosza chęcią pomagania” – opowiada Justyna Witkowska, dyrektor jednostki. Początki Zakładu pokazują jak ważna jest współpraca międzysektorowa oraz lider, który wyznacza kierunek i inspirowanie innych do działania, a przyświeca mu ważny cel społeczny – w tym przykładzie, wsparcie osób niepełnosprawnych. Świadczą o tym nie tylko słowa, ale też konkretne czyny. Ksiądz Kustosz na potrzeby PZAZ przekazał pomieszczenia znajdujące się na terenie Sanktuarium, a powiat starachowicki - ośrodek wypoczynkowy w Stykowie, położony nad zbiornikiem wodnym „Brody”, otoczony pięknym lasem jodłowym.

Przyjazne miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych

W pierwszym roku działalności PZAZ zatrudniał 16 osób niepełnosprawnych, a obecnie zatrudnia 50, w tym 45 ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 5 z umiarkowanym, u których stwierdzono niepełnosprawność intelektualną lub chorobę psychiczną. Niepełnosprawnych pracowników wspiera 20 osobowy personel, w tym 3 osoby niepełnosprawne. Łącznie w Zakładzie znalazło zatrudnienie 70 osób. Utworzone w PZAZ miejsca pracy różnią się od tych, o jakich często słyszymy – to miejsca pracy przyjazne osobom niepełnosprawnym, w których dba się o pracowników, udziela niezbędnej pomocy, aktywizuje społecznie i zawodowo, a także przygotowuje do pracy na otwartym rynku. Pracownicy korzystają z zabiegów rehabilitacyjnych, mają zapewnioną opiekę medyczną oraz transport. Dzięki zatrudnieniu w PZAZ osoby niepełnosprawne robią to, w czym są najlepsze oraz co ważniejsze, odzyskują wiarę we własne możliwości i czują się potrzebne – rodzinie i społeczności.

W oparciu o tradycję Gór Świętokrzyskich!

Działalność produkcyjna i zarobkowa PZAZ obejmuje oprócz prowadzenia ośrodka wypoczynkowego również produkcję wyrobów rękodzielniczych w pracowniach: tkacko - krawieckiej, malarskiej, wyrobów

gipsowych, wikliniarsko – rękodzielniczej i stolarskiej. W oparciu o tradycję Gór Świętokrzyskich i korzystając jednocześnie z nowoczesnej technologii stworzono tu niepowtarzalne wzory produktów, cenione nie tylko w naszym regionie, ale i w całej Polsce. Produkty te szybko znajdują nabywców. Można je kupić w stałym punkcie sprzedaży, który znajduje się na terenie Sanktuarium w Kałkowie, a także w czasowo organizowanych, w okresach przedświątecznych punktach w szpitalu w Starachowicach oraz na targach, kiermaszach i jarmarkach. Dzięki działalności wytwórczej i usługowej wypracowywany jest zysk, który PZAZ przeznacza na cele społeczne – wsparcie osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna

Najważniejsze miejsce zajmuje rehabilitacja społeczna niepełnosprawnych pracowników PZAZ. Corocznie organizowane są różnorodne kursy, szkolenia, turnusy rehabilitacyjne, wycieczki, wyjazdy do kina, teatru, na koncerty, imprezy integracyjne i okolicznościowe, ogniska, zawody sportowe, turnieje, czyli pełny pakiet usług włączających osoby niepełnosprawne w życie społeczne.

Jednym z najciekawszych działań jest Spartakiada dla osób niepełnosprawnych „Golgota Świętokrzyska”, organizowana przez PZAZ już od 2008 r. we współpracy ze Stowarzyszeniem „Przyjacielska Dłoń” oraz Kustoszem Sanktuarium Maryjnego w Kałkowie – Godowie. Każdego roku uczestniczy w niej ponad 600 osób niepełnosprawnych z całej Polski. „Niepełnosprawni pracownicy PZAZ biorą udział nie tylko w zawodach, ale również w organizacji imprezy, dumnie nosząc plakietki z napisem „organizator”. I jest to dla nich impuls do dalszej pracy!” – podkreśla Justyna Witkowska, dyrektor PZAZ.

Solidarność społeczna na co dzień

Wśród niepełnosprawnych pracowników PZAZ są osoby głuchonieme - grupa najbardziej narażona na izolację społeczną, z powodu problemów komunikacyjnych. Z tego powodu zorganizowano kurs języka migowego dla personelu i pozostałych pracowników, którzy chcieli mieć lepszy kontakt z niesłyszącymi kolegami. „Uczestnictwo w kursie było wspaniałym doświadczeniem, które wzmocniło integrację w Zakładzie” – wspomina Justyna Witkowska. Pokazało również, jak może wyglądać solidarność na co dzień z osobami, które rzeczywiście potrzebują wsparcia. Jeżeli za solidarność społeczną uznamy działania zorientowane na dobro wspólnoty lub poprawę sytuacji grup i jednostek znajdujących się w gorszym położeniu, to PZAZ Styków jest tego najlepszym przykładem. Sprzyja temu atmosfera panująca wśród personelu i pracowników, oparta na zaufaniu i przyjaźni. „Jesteśmy jak jedna wielka rodzina” – ocenia dyrektorka PZAZ.

KONSORCJA, KLASTRY

Konsorcjum Podmiotów
Ekonomii Społecznej
w Bałtowie

KONSORCJUM PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ W BAŁTOWIE

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy
Bałtów „Bałt”

Stowarzyszenie „Delta”

Przedsiębiorstwo Społeczne „Allozaur”
sp. z o.o. non for profit

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
„Krzemienny Krąg”

Branża:

usługi turystyczne, aktywizujące,
remontowo-budowlane, porządkowe,
produkcyjne, rękodzielnicze

Nagrody i wyróżnienia:

Pro Publico Bono - 2004
Superwędrowiec Świętokrzyski 2008
Znak jakości „Zakup Prospołeczny”

LEGALNE NIEPOŚLUSZEŃSTWO

Dziś Bałtów jest prężnie rozwijającą się gminą, o niewielkim bezrobociu, na terenie której znajduje się jedna z największych atrakcji turystycznych województwa świętokrzyskiego – „Bałtowski Kompleks Turystyczny”, odwiedzany corocznie przez rzesze turystów. Historia pokazuje, jak wielki wpływ na obecną sytuację społeczno – gospodarczą tej gminy miały podmioty ekonomii społecznej, ale żeby to zrozumieć, trzeba cofnąć się o kilkanaście lat.

Historia „Bałtowskiej ekonomii społecznej” rozpoczyna się w 2001 roku, kiedy grupa liderów społecznych postanawia sprzeciwić się sytuacji panującej w gminie Bałtów. Krótko można ją nazwać „totalnym marazmem” – wysokie bezrobocie (ok. 36%), ubóstwo i absolutny brak aktywności społecznej. Sytuację pogarsza brak lub zły stan infrastruktury technicznej, a także całkowita niechęć lokalnego samorządu do zmian oraz korzystania z dotacji i kredytów. Sformułowane w tym okresie hasło: „Bałtowiacy to nie żebracy”, jasno przedstawia strategię gminy, dotyczącą sięgania po środki zewnętrzne, zarówno zwrotne, jak i bezzwrotne. W 2001 roku Bałtów z pewnością nie jest miejscem, w którym można znaleźć przyjazne warunki do życia i rozwoju.

Z tak trudną sytuacją postanowili zmierzyć się lokalni liderzy, powołując Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Bałtów „Bałt”. Wśród nich znajdujemy osoby działające w różnych branżach i zawodach, w tym m.in.: Piotra Lichotę, przedsiębiorcę prowadzącego działalność gospodarczą w Ostrowcu Św., Krystynę Lichocką, nauczycielkę z Bałtowa i wiele innych o różnych specjalnościach, które połączył jeden cel - zmiana i odpowiednie nią zarządzanie. Misją stowarzyszenia była i jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz budowanie ich tożsamości z miejscem, w którym żyją, po to, aby nie musieli szukać pracy poza granicami gminy.

Warto podkreślić, że powstanie stowarzyszenia było całkowicie oddolną inicjatywą mieszkańców gminy Bałtów, które zdecydowało się podjąć „bezkrwawą walkę” z istniejącą sytuacją społeczno – gospodarczą oraz polityką prowadzoną przez władze gminy. „Legalne nieposłuszeństwo” wobec zastanego stanu rzeczy – tak nazwał ich działania Jarosław Kuba, Prezes Stowarzyszenia LGD „Krzemienny Krąg”.

Rewolucja samorządowa

Zmiany proponowane przez Stowarzyszenie „Bałt” stopniowo zyskiwały coraz więcej zwolenników wśród mieszkańców gminy. Potwierdziły to wybory samorządowe w 2002 r., w wyniku których Wójtem został członek stowarzyszenia, a radę gminy utworzyli w 90% jego przedstawiciele. „W ten sposób „Bałt” wziął na siebie również odpowiedzialność samorządową” – podkreśla mój rozmówca. Miało to realny wpływ na dalszy rozwój gminy i samego stowarzyszenia, bo zdecydowanie łatwiej realizować różnorodne przedsięwzięcia, mając za sobą przyjazny samorząd.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy
Bałtów "Bałt"
Bałtów 55, 27-423 Bałtów
www.baltow.info
tel/fax. 41 264 12 93

Stowarzyszenie „Delta”
Sandomierska 4
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
www.jurapark.pl
tel. 41 247 91 11

Przedsiębiorstwo Społeczne
„Allozaur”
Bałtów 170A, 27-423 Bałtów
www.allozaur.pl
tel. 41 264 10 90

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
„Krzemienny Krąg”
Bałtów 55, 27-423 Bałtów
www.krzemiennykrag.info
tel. 41 250 72 50

Pierwsze wyzwanie

Krótko po założeniu, Stowarzyszenie „Bałt” stanęło w obliczu wyzwania, jakim było jego dalsze prowadzenie, organizowanie społeczności lokalnej i pozyskiwanie środków na działalność. I tu pojawia się Jarosław Kuba, w tym czasie Prezes Stowarzyszenia „Ego” i jednocześnie przedsiębiorca, prowadzący „kulturalną herbaciarnię”, którego z uwagi na umiejętności menadżerskie oraz wiedzę o stowarzyszeniach zaproszono do współpracy. W tym okresie Stowarzyszenie „Bałt” koncentruje swoją aktywność na dwóch obszarach: społecznym i tworzeniu miejsc pracy. Pomysłu na działalność gospodarczą nadal jednak brak ....

Atrakcje turystyczne

Po wielu analizach eksperckich, Stowarzyszenie „Bałt” zdecydowało się wykorzystać potencjał przyrodniczy - kulturowy gminy i postawiło na działalność turystyczną. Wdrażanie pierwszej atrakcji – sływu tratwami po rzece Kamiennej - rozpoczęto w 2003 roku. Już pierwszy rok działalności, w którym gminę odwiedziło 14 tys. turystów utwierdził zarząd stowarzyszenia w przekonaniu, że turystyka jest dobrym kierunkiem zmian.

Następnym pomysłem, związanym z odkrytymi na tym terenie śladami dinozaurów była budowa parku tematycznego - JuraParku. Do zarządzania JuraParkiem utworzono nowy podmiot - Stowarzyszenie „Delta”. W ciągu wielu kolejnych lat oferta turystyczna stale się rozszerzała, co ostatecznie doprowadziło do powstania „Bałtowskiego Kompleksu Turystycznego”, który poza JuraParkiem obejmuje również: Prehistoryczne Oceanarium, Park Rozrywki, Zwierzyniec Bałtowski, Park Miniatur i Szwajcarię Bałtowską, co umożliwia funkcjonowanie obiektu w okresie zimowym.

Finansowanie tych przedsięwzięć opierało się na różnych źródłach, ale głównie na funduszach przedakcesyjnych, takich jak SAPARD czy PHARE. Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych umożliwiła tak szybkie tempo wprowadzania zmian i rozwoju Konsorcjum.

Inteligentny rozwój

„Lata wytężonej pracy pozwoliły na stworzenie unikatowego w skali kraju klastra społeczno – gospodarczego, który można też nazwać konsorcjum podmiotów ekonomii społecznej.” – mówi Jarosław Kuba i dodaje „Misją, początkowo Stowarzyszenia „Bałt”, a obecnie całego konsorcjum, pozostaje zrównoważony rozwój regionu w oparciu o turystykę”. Składa się on z czterech podmiotów gospodarki społecznej, które ściśle ze sobą współpracują, świadcząc usługi wzajemne i inspirując się do wdrażania nowych pomysłów i rozwiązań, a każdy z nich specjalizuje się w określonym obszarze działań społecznych lub gospodarczych:

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Bałtów „Bałt” – specjalizuje się w działaniach społecznych, głównie aktywizujących i edukacyjnych skierowanych do mieszkańców gminy;
- Stowarzyszenie „Delta” – podmiot skupiony na działalności gospodarczej i tworzeniu miejsc pracy, w szczególności dla osób w trudnej sytuacji na rynku pracy. Zarządza profesjonalnym produktem turystycznym, jakim jest „Bałtowski Kompleks Turystyczny”;
- Przedsiębiorstwo Społeczne „Allozaur” sp. z o.o. non for profit – produkuje gadzety reklamowe oraz wykonuje usługi porządkowe, remontowo – budowlane, a także związane z rolnictwem na potrzeby pozostałych podmiotów i mieszkańców gminy;
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krzemienny Krąg” – zadaniem tej organizacji, opartej na partnerstwie trójsektorowym jest wypełnianie roli „katalizatora zmian” na poziomie regionalnym. Stowarzyszenie koncentruje swoją działalność na pozyskiwaniu środków, które w formie konkursów i dotacji przeznaczone są dla podmiotów sektora samorządowego, pozarządowego i gospodarczego z obszaru jego działania (część województwa świętokrzyskiego i mazowieckiego), ze szczególnym naciskiem na wspieranie inicjatyw turystycznych i obywatelskich. Na przestrzeni 16 lat Partnerstwo „Krzemienny Krąg” kilkakrotnie zmieniało osobowość prawną ze względu na potrzebę dostosowania się do prawa europejskiego i krajowego, co w skrócie można nazwać „inteligentnym rozwojem”.

Warto podkreślić, że na orbicie sukcesu Konsorcjum Podmiotów Ekonomii Społecznej porusza się wiele innych podmiotów, zarówno z sektora społecznego jak i komercyjnego, zapewniając miejsca pracy następnym osobom i przyczyniając się do rozwoju Gminy Bałtów. Ten kompleksowy rozwój i realny wpływ na zmiany można nazwać prawdziwym sukcesem!

Dobra praktyka, bo....

Wzorcowość tego przedsięwzięcia polega na tym, że jego twórcom udało się osiągnąć zdrową równowagę pomiędzy ekonomicznym i społecznym aspektem działalności. Zwraca też uwagę fakt, że liderzy zmian nigdy nie zawrócili z raz obranej drogi i konsekwentnie realizowali zamierzone cele, takie jak: zrównoważony rozwój, wzrost aktywności gospodarczej i społecznej mieszkańców, przeciwdziałanie bezrobociu, tworzenie wspólnoty lokalnej oraz społeczeństwa obywatelskiego. I nie jest to tylko subiektywna ocena autora artykułu i jego rozmówcy, lecz spostrzeżenie poparte wskaźnikami statystycznymi. Niezwykła konsekwencja i profesjonalizm sprawiły również, że mieszkańcy zaufali liderom, uwierzyli w zmianę i udzielili im swojego poparcia.

Opracowano na podstawie formularza zgłoszeniowego oraz wywiadu z Jarosławem Kubą, Prezesem Stowarzyszenia LGD „Krzemienny Krąg”.

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
www.es.umws.pl

Opracowanie:

Zespół projektu pozakonkursowego „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna”:
Karolina Jarosz, Anna Górak, Anna Marwicka, Renata Jończyk

Opracowanie graficzne i skład:

Spółdzielnia Socjalna Video-Event
ul. Olszewskiego 6, 25-663 Kielce
biuro@videoevent.pl, tel. 41 260 72 62

Nakład:

1000 egzemplarzy

**Rzeczpospolita
Polska**

**WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Świętokrzyska Ekonomia Społeczna - projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020